CYNGOR SIR YNYS MÔN

Pwyllgor	Pwyllgor Safonau
Dyddiad y Cyfarfod	11 Rhagfyr 2012
Teitl yr Adroddiad	Canfyddiadau Panel Dyfarnu Cymru 1 Ebrill 2011 i 30 Tachwedd 2012
Adroddiad Gan	Swyddog Gofal Cwsmer
Pwrpas yr Adroddiad	Rhoi gwybodaeth am rai o'r materion y deliodd Panel Dyfarnu Cymru â hwy

1.0 Cyflwyniad a Chefndir

Sefydlwyd Panel Dyfarnu Cymru o ganlyniad i Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 ac y mae iddo ddwy swyddogaeth statudol:-

- Ffurfio tribiwnlysoedd achos neu achosion dros dro i ystyried adroddiadau gan yr Ombwdsmon yn dilyn ymchwilio i honiadau bod aelod wedi methu â chydymffurfio gyda chôd ymddygiad ei awdurdod; ac
- Ystyried apeliadau gan aelodau yn erbyn penderfyniadau pwyllgorau safonau awdurdod lleol eu bod wedi torri'r côd ymddygiad.

Mae'r adroddiad hwn yn ymwneud â'r penderfyniadau wnaed gan y Panel Dyfarnu rhwng 1 Ebrill 2011 a 30 Tachwedd 2012 ac fe'i bwriadwyd fel crynodeb ffeithiol o'r materion sy'n dod gerbron y Panel Dyfarnu. Ni fydd yn cymryd lle'r adroddiad sy'n cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor pan fydd cwyn yn ymwneud â Chyngor Sir Ynys Môn wedi bod gerbron y Panel Dyfarnu.

2.0 Penderfyniadau wnaed rhwng 1.4.11 a dyddiad yr adroddiad hwn

18.4.11 - Y Cyng. A James, Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen
18.5.11 - Y Cyng. M. Calver, Cyngor Cymuned Maenorbŷr
06.06.11 - Y Cyng. A. Brown, Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tydfil
29.06.11 – Y Cyng. J. Adams-Lewis, Cyngor Sir Ceredigion
12.07.11 – Y Cyng. P Rogers, Heddlu Gogledd Cymru a Chyngor Sir Ynys Môn
27.10.11 – Cyn Cyng. F. Wildgust – Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen
27.10.11 - Y Cyng. P Seabourne – Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen
27.10.11 - Y Cyng. D Thomas, Dinas a Sir Abertawe
14.11.11 – Cyn Gyng. L. Bailey – Cyngor a Sir Abertawe
14.11.11 – Y Cyng. I. Tuck, Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tydfil
03.01.12 - Y Cyng. K. Armstong-Braun, Cyngor Tref Saltney
18.6.12 - Y Cyng. M. Eckersley, Cyngor Sir Ddinbych
19.6.12 – Y Cyng. B. Durkin, Cyngor Sir Ynys Môn

22.8.12 – Y Cyng. A. Brown, Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tydfil
5.11.12 – Y Cyng. A. Moss, Cyngor Cymuned Llantrisant – **NEWYDD**
16.11.12 – Y Cyng H. Thomas, Cyngor Sir Ynys Môn - **NEWYDD**

Gweler y Tabl isod sy'n rhoi crynodeb o'r materion y deliwyd â hwy a'r canlyniadau.

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
Y Cynghorydd A. James – Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen (27.4.11) APW/007/2010-011/CT	Methiant i ddatgan diddordeb a defnyddio'i swydd yn amhriodol pan yn gwneud rhoddion i fudiadau lleol o dan Lwfansau Cynlluniau Bychan y Cyngor	Ar sail y canfyddiadau ffeithiol, casglodd y Tribiwnlys Achos, trwy benderfyniad unfrydol, y bu methiant i gydymffurfio gyda Chôd Ymddygiad Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen	Torri'r Côd – Casglodd y Tribiwnlys Achos yn unfrydol fod cyfnod atal yn briodol – Atal am fis
Y Cynghorydd M. Calver – Cyngor Cymuned Maenorbŷr (25.5.11) **Apêl** APW/009/2010-011/A	Apêl yn erbyn Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Benfro iddo dorri Côd Ymddygiad Cyngor Cymuned Maenorbŷr ac y dylai gael ei geryddu ac y dylai ddilyn hyfforddiant ar y Côd. Honiadau gwreiddiol:- Cyhoeddi cofnodion drafft heb ganiatâd. Sylwadau ar wefan yn cyfateb i fwlio a hambygio ac/neu fethu dangos parch ac ystyriaeth. Datgelu gwybodaeth gyfrinachol (yn cynnwys	Cadarnhaodd y Panel Dyfarnu benderfyniad y Pwyllgor Safonau - ei fod wedi torri Côd Ymddygiad Cyngor Cymuned Manobier	Ystyriodd y Tribiwnlys Apêl yr holl ffeithiau, cyflwyniadau a sylwadau a wnaed a'i ganllawiau ei hun ynghylch cosbau mewn tribiwnlysoedd apêl. Nid oedd y Tribiwnlys Apêl yn gweld unrhyw reswm da yma i ymyrryd gyda'r gosb a bennwyd gan y Pwyllgor Safonau NODYN – Dymchwelwyd penderfyniadau'r Tribiwnlys Apêl a'r Pwyllgor Safonau yn dilyn Adolygiad Barnwrol yn yr Uchel Lys - Cyf [2012] EWHC 1172

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	ariannol) nad oedd eto'n gyhoeddus. Gwneud sylwadau oedd yn dwyn anfri ar ei swydd ac/neu'r Cyngor.		
Y Cynghorydd A. Brown – Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tydfil APW/006/2010-011/CT A APW/010/2010-011/CT	Defnyddio'r rhyngrwyd i gyhoeddi sylwadau amhriodol. Camddefnyddio adnoddau'r Cyngor. Torri polisïau rhyngrwyd y Cyngor. Methu dangos parch ac ystyriaeth i eraill. Datgelu llythyr cyfrinachol. Anfon e-byst amhriodol. Cyhoeddi datganiad oedd yn fwriadol gamarweiniol yn y wasg a thrwy hynny ddwyn anfri ar y swydd cynghorydd a'i awdurdod	Nid oedd y Tribiwnlys Achos yn ystyried, yn yr holl amgylchiadau, ac yn unol â'i ganllawiau cosb, bod yna unrhyw ffactorau a allai'n rhesymol gyfiawnhau anghymwyso. Ystyriodd y Tribiwnlys Achos a fyddai atal yn gosb briodol, gan gyfeirio at ei ganllawiau ei hun sy'n nodi y gall atal aelod fod yn briodol lle nad yw'r amgylchiadau yn ddigon difrifol i gyfiawnhau anghymwyso, ond yn ddigon difrifol i olygu bod angen rhoi sicrwydd i'r cyhoedd a phwysleisio i'r ymatebydd ddifrifoldeb y mater a'r angen i sicrhau na fyddai'r fath beth yn digwydd eto	Torri'r Côd: Penderfynodd y Tribiwnlys Achos yn unfrydol y dylid atal y Cynghorydd rhag gweithredu fel aelod o'r Cyngor am gyfnod o naw mis
Y Cynghorydd J. Adams-Lewis – Cyngor Sir Ceredigion APW/007/2009-010/CT	Methiant i weithredu'n wrthrychol ac er budd y cyhoedd wrth ystyried cais cynllunio mewn ymweliad safle gyda Phwyllgor	Casglodd y Tribiwnlys Achos for y Cynghorydd wedi gweithredu mewn modd y gallai aelod o'r cyhoedd ystyried, yn rhesymol. fod gwrthdaro diddordeb rhwng ei rôl fel	Torri'r Côd: Atal yr Aelod rhag bod yn aelod o'r Pwyllgor Rheoli Datblygu ac Is-gadeirydd y Cyngor am gyfnod o 3 mis

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	Rheoli Datblygu'r Cyngor ar 28/8 a 10/9 2008 a methu datgan diddordeb personol a mynd allan o'r cyfarfodydd hynny.	Cynghorydd lleol a'i rôl yn gwneud penderfyniad ar ran yr Awdurdod	
Y Cynghorydd P. S. Rogers - Cyngor Sir Ynys Môn - Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru APW/011/2010-011/CT	**Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru** – Ceisio cynnal sgwrs yng nghyswllt cwyn yn erbyn un o'i etholwyr. Anfon e-bost yn beirniadu'r ffordd yr oedd yr Heddlu'n delio gydag ymchwiliad. Arddangos ymddygiad gormesol a bygythiol tuag at 3 swyddog o'r Heddlu yn ystod ei ymweliad â Gorsaf Heddlu Caergybi. Ceisio dylanwadu ar gyfeiriad ymchwiliad yr Heddlu. **Cyngor Sir Ynys Môn** - Methu â dangos parch ac ystyriaeth i eraill a bwlio a hambygio, datgelu	Dim yn fodlon fod Côd Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru yn berthnasol yn yr achos hwn – ni roddodd y Cynghorydd Rogers yr argraff erioed ei fod yn gweithredu fel cynrychiolydd Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru Methiant i ddangos parch ac ystyriaeth – Torri'r Côd Bwlio ac Aflonyddu – Heb dorri'r Côd	Wedi torri'r Côd a'r tribiwnlys yn ystyried mai cerydd oedd y gosb briodol

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	gwybodaeth gyfrinachol am iechyd cyd Gynghorydd. Gellid yn rhesymol gyfrif ei ymddygiad fel un oedd yn dwyn anfri ar ei swydd neu ar yr awdurdod.	Heb dorri'r Côd Wedi torri'r Côd	
Cyn Gynghorydd F. Wildgust – Cyngor Bwrdeistref Sir Torfaen APW/001/2011-012/CT	Gwneud honiadau di-sail mewn datganiadau i'r wasg dyddiedig 13, 15 a 22 Ionawr 2011 am y Cyngor a'i uwch swyddogion ac ailadrodd yr honiadau mewn e-bost i Brif Weithredwr y Cyngor a dangos amarch llwyr at y Swyddog Monitro a'r Prif Weithredwr yn bersonol ac at eu huwch swyddogion	Ail Achos Tribiwnlys - cynhaliwyd y cyntaf ar 24.2.11 Rhoddodd y Tribiwnlys Achos sylw difrifol iawn i anghymwyso'r aelod a byddai wedi gwneud hynny oni bai bod y Cynghorydd Wildgust wedi ymddiheuro i'r swyddogion dan sylw, wedi cydnabod ei fod bellach yn deall pwysigrwydd y Côd Ymddygiad a glynu wrtho a'i fod wedi addo [i'r Tribiwnlys Achos] i wneud hynny ac i gymedroli ei ymddygiad a gweithredu mewn ffordd sydd ddim yn elyniaethus yn y dyfodol. Fodd bynnag, o gofio'r addewid a wnaed ganddo ac er mwyn rhoi cyfle i'r Cynghorydd Wildgust gymedroli ei ymddygiad, penderfynodd y tribiwnlys Achos	Roedd penderfyniad y Tribiwnlys Achos Cyntaf yn glir y byddent wedi ei anghymwyso oni bai ei fod wedi addo cydymffurfio gyda'r Côd Ymddygiad, i gymedroli ei ymddygiad, i ymddiheuro a pheidio â gweithredu mewn modd gelyniaethus yn y dyfodol Anwybyddodd Mr Wildgust yr addewidion hynny ar y diwrnod cyntaf ar ôl y gwrandawiad Tribiwnlys Achos Cyntaf Mae'r Tribiwnlys Achos yn ystyried bod ymddygiad Mr Wildgust yn haeddu ei anghymwyso ac y dylid **ei anghymwyso o fod yn gynghorydd am gyfnod o 3**

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
		atal y Cynghorydd Wildgust am 12 mis, y gosb yn dod i rym ar unwaith	**blynedd gyda'r gosb honno'n dod i rym ar unwaith**
Y Cynghorydd P. Seabourne – Cyngor Bwrdeistref Sir Torfaen **Apêl** APW/012/2010-011/A	Apêl yn erbyn penderfyniad y Pwyllgor Safonau. Wedi methu a chadw cofnodiadau cywir o'i benodiadau a'i ddiddordebau yn y gofrestr statudol. Methiant i ddatgan diddordeb personol ac un sy'n rhagfarnu ar 27 Tachwedd 2008 wrth gwblhau Cais Cynllun Bychan yn gofyn am i daliad o £200 gael ei wneud i Glymblaid Torfaen Access pan oedd yn Gadeirydd ar y Glymblaid. Methiant i ddatgan diddordeb personol ar 22 Medi 2009 wrth gwblhau cais cynllun bychan yn	Yn dilyn y penderfyniad gan y Pwyllgor Moeseg a Safonau, cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod y Cynghorydd Seabourne wedi camarwain y Pwyllgor pan ddywedodd fod y wybodaeth am ei ddiddordebau ar y wefan. Mewn gwirionedd, nid dyna'r achos ar adeg gwrandawiad y pwyllgor oherwydd na chafodd y wybodaeth ei rhoi ar y wefan tan 14 Hydref 2009. Cyfyngwyd yr Apêl i'r gosb a bennwyd ac nid y casgliadau.	Roedd y Tribiwnlys yn fodlon, ar sail y wybodaeth a roddwyd gan y Cynghorydd Seabourne, nad oedd wedi camarwain y pwyllgor ac nad oedd, un ai mewn gohebiaeth neu fel arall, wedi awgrymu bod y wybodaeth ynghylch ei ddiddordebau ar ei wefan cyn 14 Hydref 2009. Ar y sail honno, roedd y Tribiwnlys yn fodlon nad oedd unrhyw ffactor gwaethygol ychwanegol i'w gymryd i ystyriaeth. Derbyniodd y Tribiwnlys bod y Cynghorydd Seaboune wedi diweddaru ei Ddatganiad o Ddiddordebau ar 14 Hydref 2009 a bod hynny wedi altro'r cydbwysedd o ffactorau lliniaru a gwaethygol a ystyriwyd gan y Pwyllgor Moeseg a Safonau. Fodd bynnag, nid oedd hwn yn newid mor sylweddol fel ei

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	gofyn am i daliad o £500 gael ei wneud i i Ysgol Gyfun Fairwater pan oedd yn un o'r llywodraethwyr a benodwyd gan yr Awdurdod Addysg Lleol. Ymhellach, mewn perthynas â'r rhodd i Ysgol Gyfun Fairwater, methiant i ddatgan diddordeb personol a diddordeb sy'n rhagfarnu oherwydd bod ei wraig yn Gadeirydd y llywodraethwyr yn yr Ysgol ar adeg gwneud y rhodd.		fod yn lleihau difrifoldeb yr achosion o dorri'r Côd ac, o'r herwydd, yr angen i geryddu. Cadarnhawyd y penderfyniad y Pwyllgor Moeseg a Safonau - roedd y Tribiwnlys yn fodlon, yn yr amgylchiadau, fod cerydd yn gosb briodol.
Y Cynghorydd D. Thomas – Cyngor Sir a Thref Abertawe **Apêl** APW/002/2007-08/A	Apêl yn erbyn penderfyniad y Pwyllgor Safonau. Methu â dod i benderfyniad ar sail rhinweddau'r amgylchiadau pan mewn cyfarfod o'r Pwyllgor Cynllunio ar 20 Gorffennaf 2006 a thrwy hynny, fethu	Roedd y Tribiwnlys Apêl yn unfrydol y bu methiant i gydymffurfio gyda'r Côd Ymddygiad. Ystyriwyd bod "having regard" yn golygu derbyn cyngor o'r fath yn absenoldeb rhesymau da i beidio â gwneud hynny - ni roddwyd unrhyw fath resymau	Cynnal penderfyniad y Pwyllgor Safonnau. Atal am 1 mis a cherydd

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	rhoi sylw i gyngor Swyddog Monitro'r awdurdod.		
Cyn Gynghorydd L. Bailey - Cyngor Dinas a Sir Abertawe APW/001/2007-08/CT	Gwneud defnydd amhriodol o un o gyfrifiaduron y Cyngor i bwrpasau preifat trwy lawr lwytho delweddau amhriodol ac anfon llythyrau i bapur newydd lleol, gan ddweud mai aelodau'r cyhoedd oedd wedi'u hanfon. Wrth wneud hynny, yn dod ag anfri ar swydd Aelod. Methiant i ddangos parch a rhoi ystyriaeth i eraill trwy fethu ystyried effaith ei weithrediadau ar weithwyr y Cyngor oedd wedi gweld y delweddau ar y cyfrifiadur wedi hynny. Patrwm o gamymddwyn cyson yn dangos methiant i hyrwyddo egwyddorion y Côd trwy arweinyddiaeth ac esiampl.	Roedd y Tribiwnlys yn ystyried bod yr achosion o dorri'r Côd mor ddifrifol fod anghymwyso yn briodol ac y gellid cyfiawnhau cyfnod o dros 3 blynedd	Torri'r Côd Anghymwyso am 2 flynedd a 6 mis – gostwng hyd yr anghymhwyso oherwydd ffactorau lliniarol

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
Y Cynghorydd I Tuck - Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tydfil APW/004/2007-08/CT	Ymddygiad mewn ymweliad safle i ganfod ffeithiau ar ran Pwyllgor Cynllunio a Rheoleiddio'r Cyngor ar 11 Hydref 2006 – gellid yn rhesymol ei gyfrif fel ymddygiad oedd yn dwyn anfri ar swydd Aelod ac ar y Cyngor. Defnyddio ei safle fel aelod o'r Pwyllgor Cynllunio a Rheoleiddio yn amhriodol i sicrhau mantais iddo'i hun a'i dad yn y cyfarfod ar 11 Hydref 2006. Heb ddatgan diddordeb personol yn y cyfarfod a heb fynd allan o'r cyfarfod.	Casgliad bod methiant i gydymffurfio gyda'r Côd Ymddygiad ym mhob un o'r 3 achos. Roedd y Cynghorydd wedi ymddiswyddo ac nid oedd yn dymuno sefyll am swydd gyhoeddus eto	Torri'r Côd Anghymwyso am 12 mis
Y Cynghorydd K Armstong-Braun, Cyngor Tref Saltney APW/008/2010-11/CT	Torri paragraffau 4(b), 5 (a), 6(1)(a) a 8(a) y Cod Ymddygiad Ei fod wedi ymddwyn yn amhriodol yn ystod	Canfu'r Tribiwnlys Achos fod y Cynghorydd Armstrong-Braun, pan	Torri'r Côd Atal am 12 mis

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	cyfarfodydd y Cyngor gan achosi gofid i berson arall; Wedi methu datgelu ei lwfans Maerol	oedd yn Faer, wedi gwneud sylwadau amhriodol ynghylch Saltney ac wedi gwrthod tynnu ei sylwadau'n ôl wedyn, gohiriodd y cyfarfod o'r cyngor ar 9 Gorffennaf 2008 yn groes i benderfyniad y Cyngor Tref; penderfynodd ddwyn y cyfarfod ar 10 Medi 2008 i ben yn gynamserol, roedd o'n ddifrïol ac yn anghwrtais gyda Chlerc y Cyngor Tref a'r Dirprwy Faer yn y cyfarfod rhaglen a gynhaliwyd ar 9 Medi 2008 Canfu'r Tribiwnlys Achos fod y Cynghorydd Armstrong-Braun wedi anwybyddu cyngor Clerc y Cyngor Tref mewn perthynas â'i gyfrifoldeb i ddatgelu ei lwfans Maerol yn unol â Rheol Sefydlog 40 rheolau gweithdrefn y Cyngor fel y cânt eu nodi yn y llythyr dyddiedig 20 Tachwedd 2009 a anfonwyd ato gan Glerc y Cyngor Tref.	

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	Wedi datgelu gwybodaeth gyfrinachol ac o ran Cyngor Tref Saltney a Chyngor Sir Y Fflint, roedd ei ymddygiad wedi dwyn anfri ar ei swydd ac ar yr awdurdodau.	Canfu'r Tribiwnlys Achos fod y Cynghorydd Armstrong-Braun wedi ysgrifennu llythyr at Bennaeth yr Ysgol Uwchradd leol yn groes i benderfyniad grŵp tasg y Cyngor Tref bod eu cyfarfodydd ar 14 a 28 Mawrth yn rhai cyfrinachol ac nad oedd unrhyw faterion a drafodwyd yn y cyfarfodydd hynny i fod i gael eu rhannu gyda thrydydd partïon.	
Y cyn-Gynghorydd M. Eckersley Cyngor Sir Ddinbych APW/004/2011-012/CT	Torri paragraffau 4(a), 4(b) a 6(1)(a) y Côd Ymddygiad. Bod y cyn-Gynghorydd Eckersley, mewn cyfarfod o'r Grŵp Cydraddoldebau Corfforaethol a gynhaliwyd ar 22 Gorffennaf 2010, yn ystod trafodaeth ynghylch is-ddeddf hynafol sy'n caniatáu crogi unigolion am siarad Cymraeg yng Nghaer ar ôl 9.00pm, wedi dweud *"maybe we should take a load of Welsh Muslims to Chester to test this out"* ("y methiant	Dyfarnodd y Tribiwnlys achos yn unfrydol mewn perthynas â'r ddau honiad fod y cyn-Gynghorydd Eckersley wedi methu â chydymffurfio gyda Chôd Ymddygiad Cyngor Sir Ddinbych fel a ganlyn: Mae paragraff 4(b) y Côd Ymddygiad yn dweud "bod rhaid dangos parch ac ystyriaeth tuag at eraill".	Mae'r Tribiwnlys Achos yn ystyried y dylid rhoi cerydd i'r cyn- Gynghorydd Eckersley am ei ymddygiad.

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	honedig cyntaf”); a Bod y cyn-Gynghorydd Eckersley, mewn cyfarfod o’r Grŵp Cydraddoldebau Corfforaethol a gynhaliwyd ar 14 Hydref 2010 wedi dweud “Adolf Hitler had the right idea, and that they should be got rid of out of the country” gan gyfeirio at sipsiwn a theithwyr (“yr ail fethiant honedig”);	Dyfarnodd y Tribiwnlys Achos yn unfrydol hefyd na thorrodd y cyn-Gynghorydd Eckersley baragraffau 4(a) a 6(1)(b) Côd Ymddygiad Cyngor Sir Ddinbych.	
Y Cynghorydd B. Durkin Cyngor Sir Ynys Môn APW/002/2011-012/CT	Ymosod yn eiriol ac yn sarhaus dro ar ôl tro ar y Cyfarwyddwr Cyfreithiol a Gwasanaethau Democrataidd a’r Swyddog Monitro ar y pryd (Miss Ball) a Mr David Bowles, y cyn Reolwr-Gyfarwyddwr Dros Dro; a Trwy wneud ceisiadau niferus am wybodaeth gan roi pwysau gormodol a baich sylweddol ar Swyddog	Dyfarnodd y Tribiwnlys fod y Cynghorydd Durkin, oherwydd ei weithredoedd tuag at Miss Ball, yn arbennig y iaith yr oedd yn ei defnyddio, wedi methu â dangos parch ac ystyriaeth a bod ei weithredoedd mewn perthynas â Miss Ball hefyd yn cyfateb i fwlio a hambygio. Casglodd y Tribiwnlys bod gwneud honiadau difrifol di-sail dro ar ôl tro yn erbyn Miss Ball, ac	Casglodd y Tribiwnlys Achos yn unfrydol y dylid atal y Cynghorydd Durkin rhag gweithredu fel Aelod o Gyngor Sir Ynys Môn am gyfnod o 12 mis neu, os yw hynny’n fyrrach, am weddill ei gyfnod fel Cynghorydd, a hynny o 17 Mai 2012.

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	Gwybodaeth Gorfforaethol y Cyngor (Mr Pritchard).	awgrymu ei bod yn anonest ac yn llwgr, yn tanseilio ei hawdurdod a'i sefyllfa ac yn cyfateb i fwlio a hambygio. Casglodd y Tribiwnlys nad oedd yr hyn a wnaeth y Cynghorydd Durkin yn cyfateb i fwlio na hambygio Mr. Bowles fel swyddog uwch, a bod Mr Bowles wedi delio'n gadarn gyda'r Cynghorydd Durkin. Fodd bynnag, casglodd y Tribiwnlys bod gwneud yr honiadau di-sail yn y cyfryngau cyhoeddus fod Mr. Bowles yn anonest ac yn llwgr yn fethiant i ddangos parch ac ystyriaeth tuag at Mr. Bowles a hynny'n groes i baragraff 4(b) y Côd. Ni chasglodd y Tribiwnlys fod y Cynghorydd Durkin wedi torri'r Côd mewn perthynas â'i ymddygiad tuag at Mr. Pritchard. Nid oedd y Tribiwnlys yn derbyn bod y Côd yn berthnasol yn yr achos yma ac er bod y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth yn trin pawb fel aelodau o'r cyhoedd	

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
		o bersbectif y Ddeddf, roedd y Cynghorydd Durkin yn gwneud y ceisiadau yn rhinwedd ei swydd fel Cynghorydd ac i ddibenion gwleidyddol. Fodd bynnag, wrth ystyried y dystiolaeth roedd y Tribiwnlys yn fodlon fod y Cynghorydd Durkin wedi gwneud ei geisiadau'n gwbl briodol a bod ei lythyrau at Mr. Pritchard yn briodol o ran eu cynnwys a'u cywair. Casglodd y Tribiwnlys hefyd fod gweithredoedd y Cynghorydd Durkin hefyd yn torri paragraff 6(1)(a) y Côd. Casglodd y Tribiwnlys fod honiadau di-sail,mynych, cyhoeddus a difrifol y Cynghorydd Durkin yn erbyn Uwch Swyddogion y Cyngor yn siŵr o danseilio'r Awdurdod a dwyn anfri arno. Yn ogystal, roedd yr iaith a ddefnyddiwyd gan y Cynghroydd Durkin a'r ffaith fod y Tribiwnlys wedi casglu nad oedd ei gymhellion yn ddiffuant yn dwyn anfri ar y swydd.	

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
Y cyn-Gynghorydd A. Brown Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful APW/002/2012-013/CT	Yn gyson ac yn fwriadol wedi camgynrychioli ei swydd fel Cynghorydd yn dilyn iddo gael ei atal gan Dribiwnlys blaenorol, mewn e-byst, blogiau, llythyrau ac erthyglau i'r cyfryngau a rhaglen "ffonio i mewn" ar y radio mewn cyfnod o 3 mis yn dilyn casgliad y Tribiwnlys. Yn fwriadol ac yn gyson wedi camgynrychioli casgliadau'r Tribiwnlys blaenorol; Camgynrychioli'r Cyngor a'i bolisïau; a Er gwaethaf canlyniad y Tribiwnlys ar 13 Ebrill 2013, roedd wedi	Ystyriodd y Tribiwnlys Achos holl ffeithiau'r achos. Rhoddodd sylw i'w ganllawiau ynghylch sancsiynau sy'n nodi y gall anghymwyso fod yn briodol mewn amgylchiadau lle byddid, mae'n debygol, wedi atal yr aelod pe bai'n parhau i fod yn aelod o'u hawdurdod. Fodd bynnag, yn yr achos hwn ystyriwyd anghymwyso oherwydd bod y cyn-Gynghorydd Brown wedi methu â glynu wrth y Côd yn fwriadol ac wedi torri'r Côd yn gyson. Roedd yna nifer o ffactorau gwaethygol: a) Torri'r Côd tro ar ôl tro b) Gweithredoedd yn dwyn anfri ar y Cyngor c) Natur fwriadol y gweithredoedd d) Herio'r ymchwiliad a'r dyfarniad i'r pen e) Ceisio beio eraill yn annheg f) Dyfalbarhau gyda phatrwm o ymddygiad g) Methiant i gymryd sylw o gyngor neu rybuddion priodol	Casglodd y Tribiwnlys Achos yn unfrydol y dylid anghymwyso'r cyn-Gynghorydd Brown am gyfnod o 3 blynedd rhag bod yn aelod o Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful neu unrhyw awdurdod perthnasol arall o fewn ystyr Deddf Llywodraeth Leol 2000, a hynny ar unwaith.

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	cyhoeddi gwybodaeth gyfrinachol, a hynny o fwriad, ac wedi methu â gofyn am gyngor gan yr awdurdodau priodol.		
Y Cynghorydd. A. Moss Cyngor Cymuned Llantrisant APW/001/2012-013/CT	Torri paragraff 6(1)(a) y Côd Ymddygiad	Y penderfyniad heb ei gyhoeddi hyd yma	Torri'r Côd: Gwahardd am 6 mis.
Y Cynghorydd Hefin Thomas Cyngor Sir Ynys Môn **Apêl** APW/003/2012-013/A	Ym mis Mehefin 2012, cyflwynwyd apêl i Banel Dyfarnu Cymru ar ran y Cynghorydd Thomas yn erbyn penderfyniad Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Ynys Môn y dylid gwahardd y Cynghorydd Thomas am gyfnod o 6 mis am dorri paragraff 6(1)(a) y Côd Ymddygiad.	Mae'r Tribiwnlys Apêl yn fodlon bod y Pwyllgor Safonau wedi rhoi pob cyfle i'r Cynghorydd Thomas gadarnhau ei liniariad yn ystod gwrandawiad y Pwyllgor Safonau. Mae'r Tribiwnlys Apêl wedi rhoi sylw i'r lliniariad a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Safonau a'r Tribiwnlys Apêl. Mae'r Tribiwnlys Apêl yn fodlon bod y Pwyllgor Safonau wedi cydnabod yn briodol y lliniariad a gyflwynwyd gan y Cynghorydd Thomas ond bod ffactorau eraill yn gorbwyso'r lliniariad hwnnw, gan gynnwys hygrededd y Cynghorydd Thomas.	Mae'r Tribiwnlys Apêl yn ystyried nad yw'r gwaharddiad 6 mis a osodwyd gan y Pwyllgor Safonau yn anghymesur o gofio amgylchiadau'r achos. Penderfynodd y Tribiwnlys Apêl yn unfrydol i gymeradwyo penderfyniad Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Ynys Môn y dylid gwahardd y Cynghorydd Thomas am gyfnod o 6 mis.

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
		Mae'r Tribiwnlys Apêl yn fodlon bod y Pwyllgor Safonau wedi gweithredu'r egwyddor cymesuredd ac wedi cymryd i ystyriaeth yr holl ffeithiau wrth benderfynu ar y gosb i'r Cynghorydd Thomas.	